

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/162/2022
Identifikačné číslo spisu:	7219208248
Dátum vydania rozhodnutia:	30.11.2022
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:7219208248.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ X. Q., bývajúcej v Q., Y. XX, 2/ H. R., bývajúceho v Q., Z. X, zastúpených Bellás legal s.r.o., so sídlom v Košiciach, Štefánikova 40, proti žalovanému Mestu Košice, Trieda SNP 48/A, Košice, o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva, vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 10C/55/2019, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 7. apríla 2022 sp. zn. 3Co/131/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej aj „súd prvej inštancie“ resp. „okresný súd“) rozsudkom zo 17. júna 2021, č.k. 10C/55/2019-204 zamietol žalobu žalobcov 1/ a 2/ (ďalej aj „žalobcovia“), ktorou sa domáhali určenia, „že do dedičstva po nebohom J. R., narodenom v roku XXXX a zomrelom v roku XXXX patria nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXXX, okres Q., obec Q.-O., kat. úz. B. a to pozemok parc. reg. „C“ parc. č. XXXX/X, druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie o výmere 48 m² a stavba - rodinný dom súp. č. XXX postavený na pozemku parcela registra „C“, parc. č. XXXX/X, druh pozemku - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 48 m²“ (ďalej aj „sporné nehnuteľnosti“ ; výrok I.). Žalovanému proti žalobcom náhradu trov konania nepriznal (výrok II). V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že v danom spore sa žalobcovia určenia, že do dedičstva po nebohom J.K. R. patria sporné nehnuteľnosti domáhali na tom skutkovom a právnom základe, že vlastnícke právo žalovaného vzniklo „buď omylom alebo chybou pri nejakom administratívnom spracovaní“. V skutočnosti oni ani ich právny predchodcovia, ktorým svedčilo vlastnícke právo zapísanej v pozemkovej knihe nerealizovali prevod sporných nehnuteľností a ani nedošlo k ich prechodu titulom iných právnych skutočností. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní predovšetkým oboznámiac sa predloženými listinnými dôkazmi nedospel k záveru, že by právny predchodca žalobcov J. R. bol v čase svojej smrti výlučným vlastníkom sporných nehnuteľností. Predložené listinné dôkazy svedčili bez pochybnosti tomu, že menovaný bol vlastníkom len polovice nehnuteľností zapísaných v pozemnoknižnej vložke č. XXXX katastrálne územie Q., parc. č. XXXX/XX čoho dôsledkom je súčasné spoluvlastnícke právo žalobcov

1/ a 2/. Pokiaľ žalobcovia v spore poukazovali na zápis v pozemkovej knihe č. XXXX pod B6, v zmysle ktorého bolo vložené vlastnícke právo J. R. na 2/4 manželov Y., okresný súd sledujúc osud jednotlivých pozemkovej knihe zápisov na vložke XXXX a berúc v úvahu aj ďalšie zistenia vyplývajúce z predložených listinných dôkazov dospel k záveru, že uvedená skutočnosť nemôže založiť vlastnícke právo poručiť k sporným nehnuteľnostiam. Predmetný- sporný zápis sa nezakladal na žiadnom titule a ani dátume. Ani z iných dôkazov tieto skutočnosti nevyplývali. Naopak predtým, ako došlo k predmetnému zápisu, súd prvej inštancie zistil, že parc. č. XXXX/XX, ktorá bola zapísaná na vložke XXXX katastrálne územie Q. sa rozdelila na parcelu č. XXXX/XX a parc. č. XXXX/XX, ktorá sa odpísala do novovytvorenej vložky č. XXXXX pozemkovej knihy. Až po spomínanom rozdelení došlo na vložke XXXX v jednej polovici pod B6 vložené vlastnícke právo poručiť a to na 2/4 manželov Y., ktorí predtým kúpili tento podiel od I. N.. Okresný súd uvedené skutkové zistenia uzatváral konštatovaním, že zo spôsobu zápisov v pozemkovej knihe nie je zrejmé, ako mohlo byť na tú istú parcelu, t.j. XXXX/XX zapísanú v pozemkovej knihe č. XXXX, po jej rozdelení a odpise parcely č. XXXX/XX vložené vlastnícke právo na poručiť od manželov Y., ktoré navyše nebolo ani datované ani nemalo zrejmý nadobúdaci titul. Týmto nemohol byť geometrický plán, ktorý vlastnícke právo poručiť identifikoval k parcele č. XXXX/XX po jej rozdelení. Následne sledujúc osud odpísanej parcely XXXX/XX zapísanej na pozemkovej knihe XXXXX súd prvej inštancie zistil, že táto bola prevedená z manželov Y. na Československý štát titulom kúpnej zmluvy z 13. januára 1976 a ten sa stal následne účastníkom zmluvy o zrušení spoluvlastníctva a vzájomnom vypořádání zo dňa 2. decembra 1982, po ktorej uzavretí a vytvorení geometrického plánu sa stal výlučným vlastníkom novovytvorenej parcely KNC XXXX/X domu súp. č. XXX a je 1/3 parcely XXXX/X. Parcela č. XXXX/XX, na ktorej bol postavený dom s dvorom a ktorá bola zapísaná vo vložke č. XXXX sa stala predmetom dedenia po J. R. a jeho dedičmi boli H. R. a J. X.. H. R. sa stala potom výlučnou vlastníčkou novovytvorenej parcely XXXX/X a 1/3 spoluvlastníčkou parc. č. XXXX/X. Dedičmi po H. R. sú žalobcovia 1/ a 2/, ktorí sú spoluvlastníkmi parcely č. XXXX/X, XXXX/X a XXXX/X. „...Z opísaného „osudu“ jednotlivých parciel, z ktorých vznikli sporné nehnuteľnosti okresný súd mal za preukázané, že parcely predmetu konania nemali byť predmetom dedičstva po J. R., pretože nebol za svojho života ich vlastníkom, resp. nebol vlastníkom nehnuteľnosti zapísanej v pozemkovej knihe vložke XXXXX kat. úz. Q., parc. reg. XXXX/XX aj ktorej rozdelením súčasná parcela XXXX/X na podklade zmluvy o zrušení spoluvlastníctva a vzájomnom vypořádání na základe geometrického plánu Strediska geodézie pre Košice - mesto č. XXX-XXXX-XX-XX vznikla. Parcela č. XXXX/XX bola odpísaná z vložky XXXX a vlastnícke právo k nej bolo zapísané v prospech manželov Y., ktorí nadobudli nehnuteľnosť zapísanou v pozemkovej knihe vložke mesta Košice č. XXXX parc. č. XXXX/XX v 1/2 knihovanej na meno I. N.. Zmluva bola uzatvorená v roku 1960 a až po jej uzavretí došlo podľa geometrického plánu k rozdeleniu parcely č. XXXX/XX na parc. č. XXXX/XX a XXXX/XX...“. Prejednávaný spor súd prvej inštancie uzatvoril konštatovaním, že podľa dôkazov, ktoré boli predložené, bol bezpochyby J. R. vlastníkom len polovice nehnuteľnosti pôvodne zapísanej v pozemkovej knihe vložke XXXX katastrálne územie Q., parc. č. XXXX/XX. Čoho dôsledkom je aj súčasné spoluvlastnícke právo žalobcov. Pokiaľ sa títo v konaní opierali pri svojich tvrdeniach o jedinú listinu - výpis z pozemkovej knihe vložky XXXX, resp. zápis v nej uvedený, táto skutočnosť sama osebe bez vzájomnej súvislosti s inými dôkazmi nedokazuje, resp. nepreukazuje tvrdenia žalobcov. Vzhľadom k obrane žalovaného, ktorý namietal aj správny okruh subjektov vystupujúcich v konaní na strane žalobcov a teda ich vecnú legitimitáciu, súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobcovia 1/ a 2/ nie sú, resp. celkom určite neboli jedinými právnymi nástupcami po J. R., ktorého dedičstva sa žiadané určenie týka, ak by aj preto žalobe vyhovel, bolo by ovplyvnené právne postavenie všetkých dedičov, resp. právnych nástupcov J. R. a preto by sa rozhodnutie muselo vzťahovať na nich všetkých. S poukazom na zaužívanú súdnu prax bol preto toho názoru, že nesprávne určenie okruhu sporových strán nemôže odstraňovať z úradnej povinnosti a nedostatok vecnej legitimitácie by aj sám osebe bez ďalšieho preskúmavania a vykonávania dôkazov musel viesť k zamietnutiu žaloby. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo 7. apríla 2022 sp. zn. 3Co/131/2021 na odvolanie žalobcov napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Žalovanému nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania. Uviedol,

že sa stotožňuje so správnymi skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie a z uvedeného dôvodu podľa § 387 ods. 2 CSP na ne v celom rozsahu poukazuje. Na zdôraznenie správnosti dôvodov rozhodnutia okresného súdu doplnil, že žalobcovia, ktorí spochybňovali právny titul, na základe ktorého mal žalovaný nadobudnúť vlastnícke právo k predmetu sporu boli povinní ak chceli byť úspešní preukázať svoje tvrdenia, zaťažovalo ich teda dôkazné bremeno. Z výsledkov vykonaného dokazovania však takáto skutočnosť nevyplývala, právo naopak. Z listinných dôkazov nachádzajúcich sa v spise je možné vysledovať „reťaz zmien“, ktoré viedli k zápisu žalovaného na list vlastníctva ako vlastníka sporných nehnuteľností. Obzvlášť odvolací súd poukázal na kúpnu zmluvu z 13. januára 1976 (č.l. 31, 32 spisu), ktorou predávajúci L. Y. a jeho manželka R., rodená L. predali Československému štátu zastúpenému Inžinierskou organizáciou Stavoinvesta nehnuteľnosti zapísané v pozemnoknižnej vložke č. XXXXX, parc. č. XXXX/XX dom a dvor, na T. C. v Q. o výmere 166 m² za sumu 51.214 KčS. Tento stav reflektuje aj geometrický plán vyhotovený dňa 12. októbra 1982 (č.l. 82 spisu), na ktorý sa odvolávajú aj žalobcovia. Tento geometrický plán slúžil ako podklad pre zmluvu o zrušení spoluvlastníctva a vzájomnom vyporiadaní, spísanú do notárskej zápisnice N1074/82 Nz 1059/82 z 2. decembra 1982 a 3. decembra 1982 (viď č.l. 122 spisu), ktorú uzavrel zástupca Bytového podniku mesta Košice, ako operatívneho správcu domového majetku Československého štátu a H. R., rod. R. za účasti J. X.. Podľa textu zmluvy z 2. decembra 1982 Československý štát je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti zapísanej v pozemnoknižnej vložke č. XXXXX katastrálne územie Q., parc. č. XXXX/XX - domu a dvoru vo výmere 166 m² a H. R. spolu s J. X. boli spoluvlastníkmi nehnuteľnosti, zapísanej v pozemnoknižnej vložke č. XXXX katastrálne územie Q., ako parcely č. XXXX/XX - domu a dvoru o výmere 167 m², ktoré nehnuteľnosti však neboli rozdelené a v prírode tvorili jeden celok, spolu s budovami a dvorom, kvôli čomu bolo potrebné vyhotoviť dňa 12. októbra 1982 geometrický plán a „jednotlivé podiely rozdeliť podľa vlastníkov“. Podľa dohody Československý štát sa stal výlučným vlastníkom geometrickým plánom novovytvorenej parcely č. XXXX/X a domu súp. č. 749 o výmere 48 m² (t.j. predmetu sporu) a tiež spoluvlastníkom parc. č. XXXX/X - spoločného dvora. Parcelu č. XXXX/XX (dom s dvorom) o výmere 166 m² pritom pôvodne L. Y. a jeho manželka R. odkúpili od I. N. a to kúpnu zmluvu z 25. apríla 1960. Československý štát ako právny predchodca žalovaného teda preukázateľne výlučné vlastníctvo k predmetu sporu nadobudol spôsobom, žalobcami nespochybneným a na druhej strane žalobcovia nepreukázali, aby pozemok parc. č. XXXX/X o výmere 48 m² a rodinný dom súp. č. XXX na ňom postavený mali patriť do dedičstva po neb. J. R. tak, ako to tvrdili. Správne tiež súd prvej inštancie postrehol aj na nedostatky vo vecnej aktívnej legitimácii na strane žalobcov, čomu sa ale žalobcovia v odvolaní ani nevenovali. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP, spolu s § 255 ods. 1 CSP konštatujúc, že žalobcovia nemali v odvolacom konaní úspech avšak žalovanému preukázateľne žiadne účelne vynorené trovy v súvislosti s odvolacím konaním nevznikli.

3. Proti uvedenému rozsudku žalobkyňa 1/ (ďalej aj „dovolateľka“) podala dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodňovala ustanovením § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Mala teda za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxe dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Za takúto označila či „je platná zmluva, ktorá bola uzatvorená neexistujúcim subjektom Československým štátom v roku 1976?“. Na vysvetlenie uviedla, že z okolností danej veci vyplýva, že subjektom kúpnej zmluvy z 13. januára 1976 uzatvorenej medzi manželmi Y. ako predávajúcimi a kupujúcim bol „Československý štát“. K prevodu nehnuteľnosti malo dôjsť v prospech Československého štátu-Mestský národný výbor v Košiciach. V uvedenom období ale Československý štát ako subjekt pri uzatvorení kúpnej zmluvy vôbec neexistoval, keďže oficiálnym názvom štátu bola „Československá socialistická republika“. Takýto názov je v zmysle článku 1 a 2 Ústavy z roku 1960 aj po zmenách spôsobených prechodom k federatívnemu usporiadaniu niekdajšej ČSSR v roku 1968. Na základe týchto skutočností je následne nevyhnutné posúdiť otázku, či kúpnu zmluvu v podobe aká bola oboznámená v spore možno považovať za platnú a spôsobilý podklad neskoršej transformácie práva správy majetku štátu na vlastnícke právo. Uvedenou problematikou sa zaoberal aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 3Cdo/263/2018 z 25. februára 2021, z ktorého vyplýva, že nakoľko takýto subjekt (Československý štát) neexistoval, preto nemôže byť ani kúpna zmluva platná a nemožno ju považovať za platný nástroj vzniku práv a povinností. Z uvedených dôvodov žalobkyňa 1/ dovolací súd žiadala, aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaný sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne 1/ treba odmietnuť, a to z nasledovných dôvodov.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané za účinnosti CSP, kedy tiež treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom ako tretia inštancia, v rámci ktorého konania by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj sp. zn. 1Cdo/140/2018, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012).

7. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/134/2018, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

9. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie úspešne napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je procesnou povinnosťou dovolaťel'a vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolaťel' vymedzil v dovolaní uplatneným dôvodom prípustnosti dovolania.

12. V prejednávanej veci žalobkyňa 1/ v podanom dovolaní uplatnila dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1

písm. b/ CSP, nakoľko rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. V tejto súvislosti dovolací súd predovšetkým uvádza, že ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd; vysvetliť, v čom je riešenie právnej otázky odvolacím súdom nesprávne; uviesť ako by mala byť táto otázka správne riešená.

13. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP predpokladá, že právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej dovolací súd doposiaľ neriešil a je daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Právna úprava účinná od 1. júla 2016 dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola doposiaľ riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej praxi doposiaľ neposudzoval právnu otázku vymedzenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom vymedzenej právnej otázky a že sa jedná o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

14. Aby na základe dovolania podaného podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj 2Cdo/203/2016, 3Cdo/216/2017, 4Cdo/64/2018, 6Cdo/113/2017, 7Cdo/95/2017 a 8Cdo/95/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Aj právna úprava dovolacieho konania vyplývajúca z Civilného sporového poriadku účinného od 1. júla 2016, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

15. Otázkou relevantnou podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázkou relevantnou podľa tohto ustanovenia môže byť len právna otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázky síce riešené súdmi v priebehu konania, avšak netvoriace základ ich rozhodnutí, nemajú relevanciu v zmysle tohto ustanovenia. Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní.

16. V danom prípade relevantnou právnou otázkou, od riešenia ktorej záviselo rozhodnutie vo veci samej bolo podľa žalobkyne 1/ posúdenie „či je platná zmluva, ktorá bola uzatvorená neexistujúcim subjektom Československým štátom v roku 1976?“.

17. Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade zásadnou otázkou právneho významu od riešenia ktorej záviselo rozhodnutie vo veci samej nebola len otázka nastolená dovolateľkou (viď bod 16. tohto rozhodnutia), ale aj otázka správne určeného okruhu subjektov na strane žalobcov a teda aj existencia aktívnej vecnej legitímácie, keďže dôvodom zamietnutia žaloby bol nielen záver súdov nižších inštancií a/ o neunesení dôkazného bremena na strane žalobcov; o nepreukázaní tvrdení podľa ktorých mal nadobudnúť vlastnícke právo k predmetu sporu ich právny predchodca, ale aj záver, že b/ „...žalobcovia 1/ a 2/ nie sú, resp. celkom určite neboli jedinými právnymi nástupcami po J. R., ktorého dedičstva sa žiadané určenie týka... ak by aj preto súd žalobe vyhovel, bolo by ovplyvnené právne postavenie všetkých dedičov, resp. právnych nástupcov J. R. a preto by sa rozhodnutie muselo vzťahovať na nich všetkých... (bližšie viď bod 47. až 51. rozsudku okresného súdu,

na porovnanie tiež rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2015 sp. zn. 1Cdo/183/2009 resp. sp. zn. 4Cdo/120/2009 z 27. októbra 2010)“ Odvolací súd sa (aj) s predmetným záverom okresného súdu stotožnil (spolu so záverom o neunesení dôkazného bremena); zároveň pritom konštatoval, že tomuto dôvodu, ktorý tiež („sám o sebe“ - pozn. dovolacieho súdu) viedol k zamietnutiu žaloby sa žalobcovia v odvolaní ani nevenovali. Uvedené skutočnosti/zistenia spolu v súhrne viedli súdy nižších inštancií k zamietnutiu žaloby žalobcov.

17.1. Dôkazné bremeno možno charakterizovať ako procesnú zodpovednosť za výsledok konania, pokiaľ je určovaný výsledkom dokazovania. Stranu sporu zaťažuje bremeno tvrdenia (onus dicendi). Schopnosť strany uniesť bremeno tvrdenia spolu s dôkazným bremenom (onus probandi) je predpokladom pre úspech v spore. Nesplnenie povinnosti tvrdiť, resp. nesplnenie povinnosti „relevantne“ tvrdiť má pre stranu sporu procesnoprávnú sankciu, ktorá sa prejaví v meritórnom rozhodnutí veci. Inak povedané bolo povinnosťou žalobcov preukázať skutočnosti, na základe ktorých by súd dospel k záveru, či sú splnené predpoklady hypotézy zvolenej právnej normy (ustanovení o vlastníckom práve ich právneho predchodcu - § 132, § 460 Občianskeho zákonníka), v zmysle ktorej si žalobný nárok uplatnil (II. ÚS 38/2015). Posúdenie dôkazného bremena je súčasťou zisťovania skutkového stavu a hodnotenia dôkazov súdom (II. ÚS 400/09). V rámci posúdení žalobcami produkovaných tvrdení sa súdy nižších inštancií museli zaoberať aj otázkou komu svedčí vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam, v ktorej súvislosti vystáva aj otázka platnosti zmluvy, ktorou nadobudol vlastnícke právo žalovaný, pričom dospeli k záveru, že „...Československý štát ako právny predchodca žalovaného preukázateľne výlučné vlastníctvo k predmetu sporu nadobudol...“ Riešenie otázky (ne)platnosti zmluvy z 13. januára 1976, ktorou predávajúci L. Y. a jeho manželka R., rodená L. predali Československému štátu zastúpenému Inžinierskou organizáciou Stavoinvesta nehnuteľnosti zapísané v pozemnoknižnej vložke č. XXXXX katastrálne územie Q., parc. č. XXXX/XX dom a dvor, na T. C. v Q. o výmere 166 m² za sumu 51.214 KčS z dôvodov namietaných žalobcami, lebo na strane kupujúceho bol „neexistujúcim subjektom“, však dovolací súd vzhľadom k (dvom) dôvodom zamietnutia žaloby nepovažuje bez ďalšieho za „kľúčové“ pre rozhodnutie. Bolo totiž povinnosťou žalobcov nielen preukázať svoje tvrdenia, ale aj správne vymedziť okruh subjektov na strane žalobcov (§ 77 ods. 1 CSP), a to vzhľadom na charakter žaloby, ktorú podali („o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva“). Otázka položená dovolateľkou by mala prípadnú relevanciu len vtedy ak by bola nastolená aj v súvislosti so správnosťou druhého dôvodu, ktorý viedol súdy nižších inštancií k zamietnutiu žaloby, a síce nedostatku aktívnej vecnej legítimácie.

18. Z uvedených dôvodov preto dovolateľkou vymedzená otázka nespĺňa kritériá vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovení § 432 až § 435 CSP, v konkrétnych skutkových okolnostiach má povahu (len) akademickú, ktorej zodpovedanie dovolacím súdom by nemohlo viesť k zrušeniu alebo zmene dovolaním napadnutého rozhodnutia. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ani na prehodnotenie vykonaných dôkazov. Ani nesúhlas so záverom o neunesení dôkazného bremena prípustnosť dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 CSP nezakladá.

19. Dovolací súd považuje za potrebné tiež zdôrazniť, že dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvej a druhej inštancie, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, ani prostriedkom určeným na prehodnotenie vykonaného dokazovania. Naopak dovolací súd je podľa § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú predpokladom prípustnosti dovolania, ktoré sú definované v § 432 CSP v spojení s § 421 ods. 1 CSP. Dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie nemožno odôvodniť spochybnením skutkových záverov súdov nižšej inštancie na základe tvrdeného nesprávneho vyhodnotenia dôkazov. Prelomenie stavu právnej istoty nastolenej právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu konštatovaním prípustnosti dovolania v danom prípade do úvahy neprichádza.

20. S poukazom na vyššie uvedené preto dovolací súd dovolanie žalobkyne 1/ podľa § 447 písm. f/ CSP

ako neprípustné odmietol.

21. Žalovaný bol v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešný (§ 255 ods. 1 CSP), trovy dovolacieho konania mu však najvyšší súd nepriznal, nakoľko mu žiadne preukázateľné nevznikli (vid' R 72/2018).

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.